

Per.
Lat
020

LATIN IFJÚSÁGI FOLYÓIRAT. LATEINISCHE JUGENDZEITSCHRIFT. REVUE LATINE DE LA JEUNESSE.

Administrator, ad quem pecuniae dirigantur: ALEXANDER
REGÉNYI, Budapest, VII., Barcsay-u. 5. (tel: 142-215).

Moderator, ad quem manuscripta mittantur: I. WAGNER DR.
Budapest, XI., Lágymányosi-utca 20. (telephon: 268-634).

Prodit Budapestini quotannis decies. Pretium subnotationis an. 1937-38. in Hungaria 3 pengoe, extra Hungariam 4 pengoe. Gyus aerarii comparsorum postalis in Hungaria: 57.292, in Austria: A-37.880. Subnotatores earum gentium, unde simplex pecuniarum transmissio impeditur, utantur schidulis «Coupon réponse international» appellatis, quarum si quis decem in epistola ad administratorem mittit, pretium annuum solvit. Quinis exemplaribus sextum gratuito additur.

AD BATAVOS.

Regia nata est in regno proles Batavorum,
Omnes laetantur infimi et eximii.
Gaudia pertemptant nova pectora laeta parentum,
Regnatix gaudet inclita nepte sua.
Laetitia afficitur nunc Hungara patria quoque,
Quae grata ob multa munera semper erit.
Omni felix sit nova proles tempore vitae,
Cuncti Pannonnes unanime cupiunt.

Pridie Calendas Februaris radiophonice incolis urbis Amstelodami nuntiatum est filiam Julianae, reginae futurae principisque Bernardi natam esse. Statim domus navesque omnes vexillis ornatae sunt, tormenta navium bellicarum in ancoris stantium 51 fragoribus et campanae sonitu de gaudio communi totius civitatis eos quoque, qui

Bernhardus princeps et filiola Beatrix.

nondum scirent, certiores fecerunt. Homines indicta in illam diem vacatione ubique in viis congregati magna voce clamabant: Vivat, diutissime floreat domus regia Nassau-Oraniensis! Nos quoque Batavis toto animo gratulantes hoc carmen nobis orantibus ab *Stephano Helmecczi* doctore Zalaegerszegiensi scriptum edidimus.

LECTARIUS MINIMIS.

Emerici epistola¹ ad amicum Vindobonensem.

Emericus A. amico suo Guillelmo F. s. p. d. (= salutem plurimam dicit).

S. V., B. E.; E. V. (= Si valēs, bene est; ego valeo.³) Grātiās⁴ tibi ago⁴, cārissime Guillelme, pro litteris¹ tuis et pro gratulatiōne tuā. Ego quoque omnia bōna fausta felicia ab Deo tibi opto. Vivās, crēscās, flōreās! Et ecce nunc respondeo ad tria ista interrogāta tua.

1. Diēs⁵ natīvitātis⁵ Domini⁵ Christi⁵ strēnās⁶ accēpi splendīdās: lūdum pilae mensālem⁷, sclopetum⁸ lusōrium, māchinam scriptōriam, horologium⁹ argenteum.

2. Gaudeo, quod ephēmeridem nostram, «Iuventūtem» Latīnam diligenter legis. (In novissimo numero quinto (Ian.) dēlenda est¹⁰ pāginae sexagesimae septimae altera sententia «Officinam... fundāvit», quae falso¹¹ in hunc contextum irrepsit.)¹² Dēscribo tibi duas illas inscriptiōnes Eperjesienses, quas optasti. Altera est Mūsēi zōologicī inscriptio, quae annum fundatiōnis nōn indicat. Verba illius distīchī haec sunt:

Quae nātūra tulit,¹³ sollertia¹⁴ condidit, hic sunt,
Ut dītent¹⁵ virēs, grāta iuventa,¹⁶ tuās.

Altera, quae est inscriptio bibliothēcae Szirmayanae, habet nonnullās litterās maiōres, annum indicantēs. Duo hī hexametri versūs ita sunt compositi, ut prior versūs subiectum et quattuor praedicāta, secundus obiecta quattuor illorum praedicatōrum contineat¹⁷; singula vocābula puncto interposito sunt sēiuncta¹⁸:

HIC · LOCVS · INVITAT · PROHIBET¹⁹ · DESIDERAT · ARDET ·
MVSAEVM SOCIOS · TVRBAS · PIA PECTORA · VOLGVS.²⁰
MDCCCVVVVVVVVIIIHIII = 1800 + 35 + 6 = 1841.

3. Dēnique huic epistolae meae adiunctum²¹ mitto tibi versiculum.

I. Gigas terrestrium²² animalium.

Unus elephantus
habet fere pondus²³
sexaginta adulatorum²⁴
robustorumque virorum.
Quadrupedum nullus tantus,
quantus Indus elephantus.
In Asiae Indiā,
in Sumatrā insulā
et in primigēniis²⁵
densis silvis²⁵ Ceylonis

elephantōrum grēgēs
per dūmōs²⁶, per fruticēs
per hastās bambūseās
vī aperiunt viās. —

Et hic in vivariō
nēmo maiōr hōc fērō²⁷
ingens corpōris volūmen
altum capitis cacūmen
exsuperat firma saeptia²⁸
ferro solido²⁹ perfecta.

Elephantus nōn est silus,³⁰
nāsus eius nōn est sīmus,³¹
manum longam cum digito
habet ille nāsī lōcō.

Callum³² — crassum est, ut cortex,
nulla illud secat forfex³³;
sūlci³⁴ autem cutis³² dolent,
cūlicēs³⁵ si cūtem mordent.

Elephanti hāc dē causā
sē inspergunt aquā multā
aut pulvere aut harēnā,
volūtiantque sē in ripā,
in fluvīis lacubusque³⁶
saepe lavant fluctibus se.

Domī, in vivariōque
appōnuntur³⁷ ā custōde
cūpae³⁸ elephanto amplae
aquā frigidā refertae.

Et³⁹ Africa bēluam
tantam possidet suam;
dentēs⁴⁰ elephantinōs
inde portant huc ad nōs.

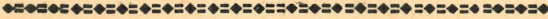
Et³⁹ anno novissimo
mense quōque tertiō
chilogrammatum quia
bis centēna milia
ebōris⁴¹ ex Africā
advēnērunt revērā,

¹ levél = Brief = lettre ² üdvözlet = Gruß = salutation ³ egészséges vagyok = bin gesund = je suis bienportant ⁴ köszönetet mondok = ich danke = je te remercie ⁵ karácsonykor = zu Weihnachten = à Noël ⁶ ajándék = Geschenk = cadeau ⁷ pingpongjáték = Pingpongspiel = jeu de ping-pong ⁸ pisztoly = Pistole = pistolet ⁹ zsebhóra = Taschenuhr = montre ¹⁰ törölnöd = ist zu streichen = est à biffer ¹¹ tévesen = irrtümlich = par erreur ¹² becsúszott = unterlaufen = s'introduire ¹³ megteremtett = erschaffen = créer ¹⁴ szorgalom = Fleiß = l'industrie humaine ¹⁵ gazdagít, gyarapít = bereichern = enrichir ¹⁶ iuventus ¹⁷ tartalmaz = enthalten = contenir ¹⁸ elkülönítve = absondern = séparé ¹⁹ nem engedni be = fernhalten = écarter, repousser ²⁰ csöcselék = Gesindel = populace ²¹ mellékelve = beigelegt = inclus, annexé ²² szárazföldi = auf dem Festlande = terrestre ²³ súly = Gewicht = poids ²⁴ felnőtt = Erwachsener = adulte ²⁵ őserdő = Urwald = forêt vierge ²⁶ sűrűség = Dickicht = broussailles ²⁷ vadállat = wildes Tier = bête sauvage ²⁸ kerítés = Umzäunung = clôture, barrière ²⁹ tömör = massiv = massif ³⁰ tömpeorru = stumpfnasig = camus ³¹ pisze = stumpf = retroussé ³² bőr = Haut = cuir ³³ olló = Schere = ciseaux ³⁴ barázda = Furche, Rinne = ride, pli ³⁵ szúnyog = Mücke = cousin, moustique ³⁶ tó = Teich = lac ³⁷ melléállít = danebenstellen = placer à côté ³⁸ dézsa = Kufe, Bottich = cuve ³⁹ is = auch = aussi ⁴⁰ agyar = Stoßzahn = défense ⁴¹ elefántcsont = Elfenbein = ivoire

ita sine dubio
fiet extirpātio,⁴²
quamquam sāne hī fēri
possunt mansuefieri.
Aut in laqueos⁴³ cādunt
aut in plāgās⁴⁴ incidunt,
tumque magnae bēluae
mansuefiunt facile:
ōnus⁴⁵ trūdunt capite
rōtis modestissime,
clitellas⁴⁶ portant in tergo
cūiusque currant equo.
Sēdēt in vivārio
elephanto in magno
pueri laetissimi
per sēmītas⁴⁷ hortuli.

Finis sequetur.

⁴² kiirtás = Ausrottung = extermination ⁴³ hurok = Schlinge = noeud coulant, piéce ⁴⁴ háló, csapda = Netz, Falle = rets, piéce ⁴⁵ teher = Last = fardeau ⁴⁶ poggyásnyereg = Packsattel = bāt ⁴⁷ gyalogút = Pfad = sentier

Iocosa.

Mors Taciti. 1. *Professor:* Quoto anno Tacitus mortem¹ obiit?¹ — *Discipulus:* Incertum est; hoc enim ne² ipse Tacitus quidem² in operibus memorat.

2. *Filiola simplex.*³ Mater filiulam in bubile⁴ duxit, ut vitellum⁵ modo⁶ partum⁷ aspiceret. Puellula, cum in bubili vidisset vitellum a matre, a vacca⁸ lambi,⁹ interrogavit matrem suam, qua de causa vacca vitellum lamberet. Mater filiulae interroganti respondit: Quia amateum. Hoc audito puellula vultum¹⁰ demisit¹⁰ et lacrimans haec dixit: Mater. tu me nunquam amavisti! *Alexius Czuppon Miskolciensis.*

3. *Au! Vae!* «Carole, certe mihi dicere potes, quis Columbus fuerit?» — «Columbus, domine magister, avis fuit.» — «Avis? Quomodo putas hoc?» — «Frater meus natu maior habet librum, in quo narratio est, quae «Ovum²¹ Columbi» nominatur.»

Hedviga Glós disc. Kaposváriensis.

4. «Tinea¹³ habet vitam terribilem!» — «Cur?» — «Aestate, cum omnes sudant,¹³ tineae vivendum est in mantello¹⁴ hiemali;¹⁴ hieme, cum omnes frigent, in vesti¹⁵ balnearia¹⁵ est ei vivendum.»

5. *Medicus:* «Tu es prudens homo, nolo celare¹⁶ duram sententiam, nam quid prodest dissimulatio?¹⁷ Tempus, quo moriendum tibi erit, haud procul est, et mors est ultima rerum linea. Quomodo tuae res se¹⁸ habent?¹⁸ Ordina illas cito, fac testamentum! Quid est ultima tua voluntas?» — *Gravi¹⁹ morbo¹⁹ affectus:*¹⁹ «Vocate alium medicum!»

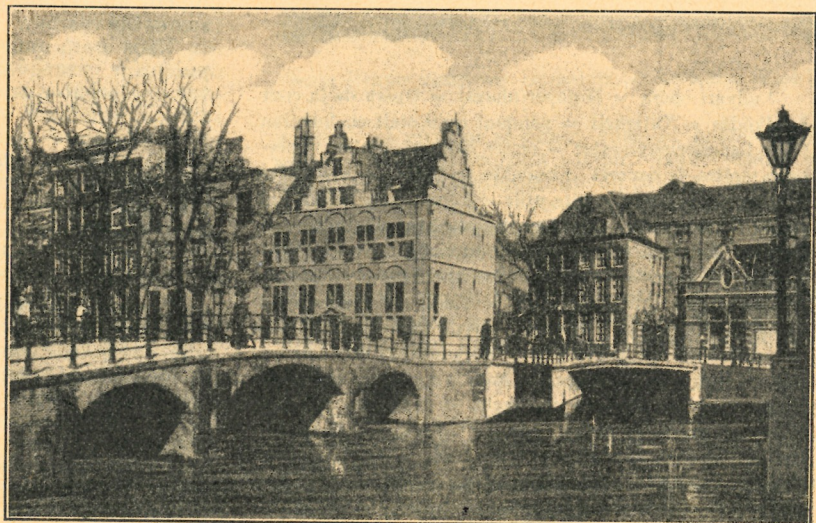
6. *Emericus Fehér curru automobili obtritus²⁰* est. Post duas septimanas²¹ interrogat amicus: «Potes iam vadere?» — «Nescio. Medicus affirmat me posse ire, advocatus contra negat.»

Emericus Lipsitz disc. Debrecinensis.

7. *Faber²² ferrarius²² docet famulum:* «Ergo ferrum igneum superinicies incudi,²³ et cum capite nutabo,²⁴ tundes²⁵ firmiter». — *Famulus diligenter ita fecit. Opificem calvaria²⁶ cum perfracta in valetudinarium²⁷ portaverunt.*

Antonius Biró Disc. gymn. Jaszberényiensis.

¹ meghalni = sterben = mourir ² még... sem = nicht einmal = pas même ³ naiv = naïv = ingénu ⁴ tehénistálló = Rinderstall = étable ⁵ kis borjú = Kälbchen = petit veau ⁶ imént = soeben = tout à l'heure ⁷ született = geboren = né ⁸ tehén = Kuh = vache ⁹ nyalogat = belecken = lécher ¹⁰ fejét lehorgaszta = den Kopf hängen lassen = baisser la tête ¹¹ tojás = Ei = oeuf ¹² moly = Motte = mite, teigne ¹³ izzadni = schwitzen = transpirer ¹⁴ télkabát = Winterrock = pardessus d'hiver ¹⁵ fürdőruha = Badekostüm = costume de bain ¹⁶ eltitkolni = verhehlen = cacher, celer ¹⁷ tettetés = Verstellung = dissimuler ¹⁸ állanak = sich verhalten = à quoi en sont tes affaires ¹⁹ súlyos beteg = schwerkrank = gravement malade ²⁰ elgázol = überfahren = écraser ²¹ hét = Woche = semaine ²² kovács = Schmied = forgeron ²³ üllő = Amboß = enclume = ²⁴ bólint = nicken = incliner la tête ²⁵ rávág, kalapál = hämmern = frapper, marteler ²⁶ koponya = Schädel = crâne = ²⁷ kórház = Spital = hôpital

Amstelodamum, ubi Beatrix principissa nata est.

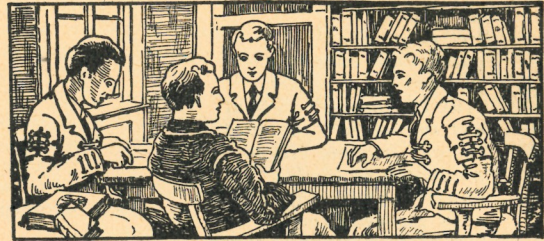
Hellmesberger,

auctor ille operum musicorum notissimus directorque Odei¹ Vindobonensis aulici¹ etiam iocis iucundis clarus erat. Temporibus muneris² eius in Odeo quidam, nomine Grün (= viridis), magister³ primarius³ symphonicorum³ erat. Is iudicio Hellmesbergeri fidicen⁴ bonus non erat. Sententia eius: «Grün oculis proficit,⁵ sed auribus officit⁶, celeriter divulgata est. Itaque aliquando, cum Grün ab Hellmesbergero vehementissime posceret, ut quandam partem soli⁷ sibi fidibus⁷ canere⁷ liceret, praesentibus collegis Hellmesberger hanc ei historiam narravit:

Heri, carissime Grün, somnium⁸ singulare⁸ mirumque⁸ somniavi. Mortuus eram et ante Petrum steteram aditum⁹ in paradysum petens. Tunc interrogavit me sanctissimus ille ianitor, quonam¹⁰ officio¹⁰ in vita terrestri functus¹⁰ essem.¹⁰ Respondenti mihi me ibi cantu¹¹ fidium¹¹ esse quovis¹² modo¹² functum,¹¹ quassavit Petrus caput canum¹³ et declaravit nullum iam in paradiso mihi locum esse, cum invenirentur iam ibi permulti fidicinum. Tristis abire volui iam-iam meditans,¹⁴ quid mihi faciendum esset, cum repente porta caeli paulum aperitur et ego per rimam¹⁵ introspicere potui. Et quemnam ibi primum praetereuntium¹⁶ vidi? Putasne? Te, care Grün! Tum me¹⁷ ad Petrum converti¹⁷ et interrogavi, curnam mihi in paradysum aditus non daretur, cum collega quoque meus Grün adesset. Subridens¹⁸ respondit mihi Petrus: Atqui, dulcissime, iste Grün per omnem¹⁹ vitam¹⁹ nunquam¹⁹ fidicen erat.

Elisabetha Fikár disc. Kaposváriensis.

¹ udvari opera = Hofoper(nhaus) = Opéra de la cour
² működés = Tätigkeit = pendant qu'il était en fonction
³ első hangversenymester = erster Konzertmeister = premier maître de concert
⁴ hegedűs = Geiger = violoniste
⁵ jól tesz = ist gut = être utile
⁶ kárára van = Eintrag tun = faire du tort, nuire
⁷ magánzámként elhegedülni = Solo auf der Geige spielen = jouer du violon en solo
⁸ nagyon furcsa álom = ein ganz sonderbarer Traum = un rêve extraordinaire
⁹ bebocsátás = Einlaß = accès
¹⁰ mi volt a foglalkozásom = welchen Beruf ich ausgeübt hätte = quelle était ma profession
¹¹ hegedűsként működik = sich als Geiger durchbringen = faire le métier de violoniste
¹² úgy ahogy = schlecht und recht = tant bien que mal
¹³ ősz = grau = blanc, gris
¹⁴ töpreng = nachdenken = réfléchir, se creuser la tête
¹⁵ rés = Spalt = fente
¹⁶ előtte elhalad = vorbeigehen = passe devant
¹⁷ P.-hez fordultam = wandte ich mich an = s'adresser à
¹⁸ mosolyogva = lächelnd = en souriant
¹⁹ soha világeletemben = sein Lebtag kein = jamais de sa vie

LECTORIBUS MEDIIS

De hilaritate risuque¹ leni.¹

Scriptis *Carolus Puffy Huszár*. Latine reddidit ex periodico «Új Idők» *Aladarius Kővári* Kaposváriensis.

Credite mihi: cuncta mala facilius ferre possitis, si hilares esse velletis. «A good smile is worth a million Dollar»: risum iucundum decies centenis milibus thalerorum stare² dicit Americanus. Quam cum sententiam Americanus pro vero comprobavit, iam difficultatem sibi dissolvit. Hilaritas risuque lenis capsula³ amylicea³ est, per quam acerbiora levius devorari possint.

Amicus meus Neo-Eboracensis⁴ filiam suam haud dubie foedam in matrimonium daturus erat. Sponsus futurus interrogatus, placeretne sibi puella, dulce ridens respondit: «She has a face, only a mother can love» — quod Latine significat: talis ea est, quae soli matri suae placeat.

Revoceamus in mentem figuram illius raedarii⁵ moderatissimi⁶ et hilaris Máramarosiensis! Interrogat vectorem: «Amabo,⁷ domine, loquerisne Francogallice?»

— Uti quaesisti — respondet vector.
 — At bene? — urget eum auriga.
 — Prorsus absolute. Curnam?
 — Scisne, amabo, quid significet verbum «perdu»?
 — Videlicet scio: amissum.
 — Nae! Ergo sarcinae⁸ tuae sunt «perdu».
 His ambagibus⁹ edocuit vectorem sarcinas eius surreptas esse.

Usus eram amico mihi gratissimo consorti copulentiae curaeque¹⁰ macescendi.¹⁰ Dum ego penitus exacerbatus miserrimam esuriendi¹¹ viam emetior, ille semper splendido serenoque vultu laetificavit ceteros reos macescendi cupidos. Mehercle afficit animum, siquis kopiā¹² satiandi¹³ per hebdomades careat, imprimis si tam cupidus epulandi sit, quam macescendi cupidus mei similis. At postea eum ideo tam hilarem esse elucuit, quia tesserās¹⁴ perfricandi¹⁴ submutaverat pransoriis, sudatorias gymnasticasque gustatoriis¹⁵ cenato-

¹ mosoly = Lächeln = sourire
² ér = wert sein = valóir
³ ostya = Oblatenkapsel = cachet
⁴ ex urbe Newyork
⁵ fiakeres, bérkocsis = Fiaker (Lohnkutscher) = cocher de fiacre
⁶ tapintatos = taktvoll = d'un tact incomparable
⁷ kérem szépen = bitte schön = s'il vous plaît
⁸ poggyász = Gepäck = bagage
⁹ kerülőút = Umschweif = détour
¹⁰ fogyókúra = Entfettungskur = cure d'amaigrissement
¹¹ koplalás = Hungerleiden = jeûne
¹² lehetőség = Möglichkeit = possibilité
¹³ jóllakni = sich satt essen = se rassasier
¹⁴ masszírozásról szóló jegy = Massierschein = billet de massage
¹⁵ uzsonna = Jause = goûter

riisque. Cenae duae vel tres sic sibi conflatae¹⁶ omisssaeque et sudatio et involutio¹⁷ et infrictio¹⁷ et membrorum exercitatio erant fontes illius hilaritatis eius admirabilis. Cum furtum eius patefieret subtrahereturque¹⁹ ei fercula subditicia²⁰ copiosa, sepositissimis a nobismet ipsis dapibus pascebatur, ut fringilla²⁰ canaria solet dauco²¹ sativo²¹ pasci, ne utcunque²² canere desineret. Hilaritas enim ipsius effecit nobis curam macescendi tolerabilem. (Continuabitur.)

¹⁶ paratae, acquisitae ¹⁷ bepakolás, masszász = Einwicklung, Massage = enveloppement humide, massage ¹⁸ turpisság = Gaunerstreich = supercherie ¹⁹ megvon = entziehen = retirer, retrancher ²⁰ becsempészett = untergeschoben = passé en contrebande ²⁰ avis ²¹ sárga répa = Möhre, = carottes ²² valahogyan = irgendwie = éventuellement

Memorabilia quaedam belli Hispanici. (2)

J. M. Jimenez C. M. F. Alabonensis (Zaragoza.)

2. Qui paulo ante mortem ligamentum¹⁵ evellit. Quidam traditionis miles in valetudinario¹⁶ Pampelunensi detinebatur gravibus affectus vulneribus, quae in certamine acceperat. Jam vires sibi deficere mortemque certo gradu appropinquantem sentiebat, cum ille virtute magnā praeditus ligamentum e vulneribus evellit manusque proprio sanguine tingit easque reverenter osculatur. Postea magno cum clamore «Pro patria mea, inquit, pro patria mea morior»; atque statim efflavit spiritum.

3. Quid de me deo referam? Joseph Falcencis (ita enim appellabatur quod «Falces» in Navarra ortus esset) in valetudinario jacens ex vulneribus in bello acceptis paulo ante sectionem chirurgicam pro viribus cum valetudinaria certabat, ne traditionis militum subuculā¹⁷ exueretur. Altero die, cum jam mortem ad se progredi videt, ab ipsa (valetudinaria) ingenuitate¹⁸ quadam quaerit, quid de se Deo referat cum ad Deum pervenerit. Tunc illa: «Dicito haec: ego in causa justa pro Deo pugnans occubui; domi vitam pacificam ducebam omnium optimum; sed quondam perversi homines exierunt, qui Ecclesias ignibus vastarent, sacerdotes et optimos homines occiderent, effigies sanctorum ac praesertim Christi Redemptoris nostri ex ecclesiis et ephebeis¹⁹ exularent...; quae omnia ubi comperta habui, dixi: «Haec ego non patiar, non feram» atque arma tunc in eos intuli ac demum gloriose pro Deo certans perii». Tunc moriens «Haec referam, haec referam», exclamavit, et continuo exspiravit.

4. Sacrum cor Jesu, tu regnabis. Raphael Irigoyen miles traditionis in nobili et gloriosa Navarrensi provincia natus, grave vulnus accepit. Per sex dies notissimam illam in Cor Jesu cantiuunculam «Sacrum Cor Jesu, tu Regnabis» saepissime modulabatur.²⁰ Itaque, discrimine vitae perdurante, vulnere dolores leniebat. Declaravit se velle mori hanc ipsam cantiuunculam proferendo. Et revera, laboribus magnā patientiā sedatis, cum jam exanimis videbatur, magna voce cecinit Cor Jesu vulgatam cantiuunculam, quam ubi finivit, hac in

terra in aeternum tacuit, sed in caelo, quo animam ejus advolasse credimus, gloriam et virtutem Cordis Jesu, Redemptoris nostri ac Regis populorum canere coepit.

5. Mater, ille bene se habet! Die 8 m. Aug. a. MCMXXXVI, prope Caesaraugustam contrarii exercitus convenerant: ex una parte milites vestis caeruleae castra metati²¹ erant, ex alia milites rubri pilei, qui sub Dominae Mariae a Nivibus praesidiis e Tafalla in pugnam adversus infestos Patriae hostes exierant. Huic cohorti traditionis adscriptus erat Angelus Martinez cum Gregorio filio. Hac die pu-

Sonja Hennie patinatrix clarissima (ex periodico «Élet»).

gnatum est viriliter et pater, cum ad hostes virili animo accederet, mortem invenit. Hanc tamen in morte habuit dulcedinem, ut filii praesentiā frueretur. Filius enim, ubi patrem occumbere animadvertit, ad sublevandum eum properavit, atque officio pietatis functus est. Fama hujus pugnae ad parentes et necessarios pervenerat, omnesque de vita suorum perturbari²² coeperant. Paucis post diebus Gregorius per comeatum²³ dimissus²³ domum redit. Cui mater obviam procedens, aliquid

¹⁶ kötés = Binde = pansement ¹⁶ kórház = Lazarett = ambulance ¹⁷ ing = Hemd = chemise ¹⁸ egyenesség = Aufrichtigkeit = franchise ¹⁹ nevelőintézet = Erziehungsanstalt = maison d'éducation ²⁰ éneklni = singen = chanter ²¹ kimérni = ausmessen = dresser le camp ²² aggódni = besorgt sein = s'alarmer, se faire des soucis ²³ szabadságoták = wurde beurlaubt = en permission

et alapis rubrā. Labia sanguinabant, sintne costae²³ infractae an non, digitis temptabat. Et recedens in locum suum: — «Vae tibi Vaene», — dixit atrociter.

Sed iam ingressus est professor et Vaene statim interrogatur ante cathedram: «In quot partes dividitur Ars poetica?» Incepit, sed videri potuit commotum esse. Belle²⁴ et eleganter solitus est explicare thema, nunc autem haesitabat, pallidus erat et tussiebat.

Professorem autem non latebat illum indigne tractari a Krcsákio et quia ille quoque pallide sedebat in sella, persuasum habebat nunc ipsum tale quid accidisse. Occasio optima, ut hic Krcsák, qui scholae tantum oneri et dedecori est, tandem eiiciatur e schola. — «Dic mihi, quaeso, — ait — quis te laeserit, ut ego tandem modum inveniam in hac classe quiete docendi et discendi.»

Et ille statim perspicuus rem, turbatus, quasi non intelligeret interrogationem: — «Non, — respondit, — vere nemo me laedere solet, nos omnes inter nos amici sumus.»

Et Krcsák liberatus erat.

Haec omnia in longinquitate triginta annorum, qui ex eo die praeterierunt, sunt. Nuper in coemeterio²⁵ eram, cum ex improvviso lapis tumuli cuiusdam protulit mihi: Hic quiescit Eugenius Szabó, vixit 27 annos.

²³ oldalborda = Rippe = côte ²⁴ szépen = schön = joliment ²⁵ temető = Friedhof = cimetière

Gubernator noster Horthy in Polonia, dum haec scribuntur, maximā reverentiā amicitiaque verā, quae est eratque semper inter Hungaros atque Polonos, accipitur. Acta¹ diurna¹ et Cracoviensia et Varsoviensia, quibus in urbibus gubernator hospitio Moscieki praesidis utitur, commonefaciunt cives, quam similis historia Polonorum Hungarorumque sit. Ambabus nationibus tot per saecula Europam ab impetu barbarorum defendentibus² tamen saepe pro beneficiis³ merita³ debitaque³ gratia³ non relata est.³ Pro libertate ambo populi pugnas innumerabiles pugnaverunt, at alter contra alterum nunquam arma cepit, immo saepe Poloni pro libertate Hungariae pugnantibus ceciderunt, item Hungari Polonos oppressos semper pro viribus adiuverunt. Sic a. 1920, cum Russi communistae Varsoviā capere voluissent, Hungaria quamquam iam mutilata⁴ erat, tamen 30 milia militum atque apparatus ad usum belli Polonis missura erat. Quae cum per Cescoslovaciā exportari a gubernio Pragensi ut Russis gratum facerent, vetitum esset, milites domi manserunt, sed 83,000,000 embolorum⁵ sclopetariorum⁵ per Rumaniam, 440 culinae⁶ castrenses⁶ aliaque res ad bellum necessariae

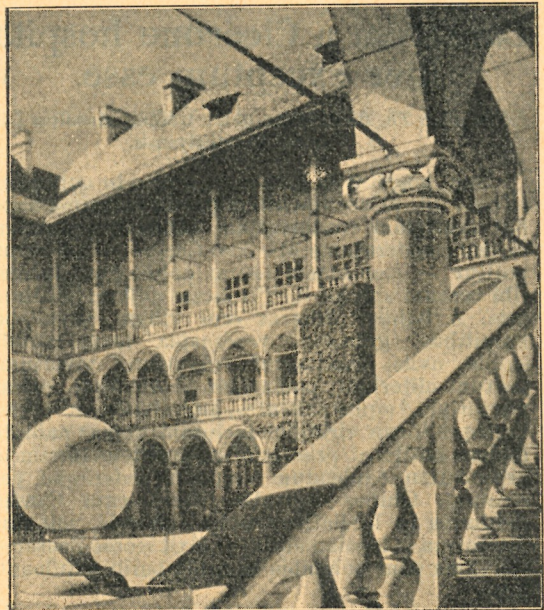
tempestive⁷ in oppidum Skierniewice advenerunt et Russi expulsi sunt. Poloni in vicem pacem Trianonicam Hungaris tam funestam soli ceterorum populorum auctoritate⁸ suā⁸ non confirmaverunt.⁸ Horthy noster eo magis a Polonis celebratur, quia frater eius in bello gentium centurio equitum ad oppidum Radom, ergo in Polonia contra Russos pugnans mortuus est.

Pons chalybeus⁹ super deiectum aquae Niagarae exstructus tantā vi glaciatarum¹⁰ molium¹⁰ e lacu Erie denatantium quassabatur, ut tandem disiectus corrueret. Pondus pontis 2,600,000 chilogr. erat. Damnum 300,000 thalorum (vulgo: dollarorum) aestimatur. Gaudendum est, quod nemo iam in ponte erat, cum cecidit.

Congressui Eucharistico Budapestinensi mense Maio 200,000 hominum aderunt, ex quibus 65,000 aliis ex nationibus advenient. Germanorum 20,000 adesse voluerunt, sed magistratū Germaniae tantum perpauca veniam¹¹ proficiscendi dabit timens, ne multum pecuniae exportetur, sed etiam de aliis causis, quae haud satis intelliguntur. Rēverā magnopere dolendum est, quod Germanos fratres catholicos videre non poterimus.

Bellum neque in Hispania neque in Sina finitum est. Nationalistae novissime ad oppidum Teruelem

¹ hirlap = Zeitung = journal ² ámbár = obwohl = bien que ³ hálátlansággal fizet vkinek = jmdem mit Undank lohnen = payer d'ingratitude ⁴ megcsönkitani = verstümmeln = mutiler ⁵ puskába való patron = Gewehrpatrone = cartouche de fusil ⁶ tábori konyha = Feldküche = cuisine roulante ⁷ idejében = rechtzeitig = à temps ⁸ ratifikálni = ratifizieren = ratifier ⁹ acél = Stahl = d'acier ¹⁰ jéghegy = Eisberg = iceberg. ¹¹ engedély = Erlaubnis = permission, permis

Palatium «Wawel» Cracoviense, ubi Horthy gubernator pernoctavit.

vincere videntur. Japonenses autem iam Anglis munitari audent Sinenses adiuvantibus.

(Tectum) pluviale¹² ante hos 200 annos ab Iona Hamvay inventum est, qui ex umbella¹³ iam Romanis notā hoc novum instrumentum fecit. Pluviale in nebulosa et pluviosa Anglia inventum esse quis miretur?

Securis¹⁴ labens¹⁴ extra Galliam iam pridem nota erat. In perturbatione¹⁵ rei publicae¹⁵ Gallicae, cum quotidie de multis hominibus supplicium¹⁶ sumptum est,¹⁶ dr. Guillotin medicus in conventu nationali proposuit, ut machina hominibus securi celerius aequabilisque¹⁷ percutiendis construeretur. Primam formam huius machinae mechanicus Germanus Schmitt custode Louis medico construxit. Cum autem carmen in doctorem Guillotine scriptum esset, machina de eo nomen accepit.

Quot animalia¹⁸ inveniantur? Dr. Theodosius Dobzhansky professor Instituti Technologici Californiensis in libro qui¹⁹ inscribitur¹⁹ «Differentia organica» explicat nostris temporibus 822.765 varias bestias, 133.000 plantarum florentium et 100.000 plantarum inferioris generis nota esse. Quia quotannis multa nova genera inveniuntur, professor putat numerum animalium multo maiorem esse, cui numero genera animalium exstincta²⁰ non ascripsit.

¹² esernyő = Regenschirm = parapluie ¹³ napernyő = Sonnenschirm = parasol ¹⁴ nyaktíló = Fallbeil = guillotine ¹⁵ forradalom = Revolution = révolution ¹⁶ kivégez = hinrichten exécuter ¹⁷ egyenletesebben = gleichmäßiger = d'une façon plus égale, plus régulière ¹⁸ élőlény = Lebewesen = être vivant ¹⁹ című = betitelt = intitulé ²⁰ kihalt = ausgestorben = éteint

Caesarem a Cicerone hospitaliter exceptum esse. (6)

Ad fabulam *Th. Birtii* latine libere tradidit *Aemilius Láng* O. Praem. Keszthelyensis.

Dum hospites se lavabant, Cicero in cubiculum se contulit, ut vestimenta mutaret. In animo habebat maximam continentiam adhibere summāque dicendi moderatione uti. Nisi Caesar — qui rerum potitur — mentionem rerum publicarum faceret, sibi verbum omnino de illis facere nullum liciturum esse. A balneo¹ diligens erus villam ostendebat hospitibus, granaria, praesaepia laxa, bubile, equile, ovile, pastionem² villaticam,² vivarium,³ hortum olitorium, pomarium et vinetum, exinde viridarium,⁴ aquas salientes, ambulationem⁵ pressis varieque tonsis viridibus inclusam, signa⁶ palliata⁶ ibidem posita et praetorio⁷ adiacentem turrim ad prospectum capiendum erectam hederāque pererratam. Quibus lustratis Cicero cum Caesare Brutoque in bibliothecam iit. «Hercle, volumina litterarum in loculamentis, — dixit iocose Caesar, — simillima sunt columbis in columbario nidificantibus.»

— Sunt ista, respondit hilare Cicero, sed enim columbae meae non incubant,⁸ egomet ipse incubo columbis.

Brutus oculis titulos voluminum lustrans alacer

acclamat: «En vera et pura sapientia Graeca!» Caesar vultus severos induit et: «Huius sanctitatem loci summa cum reverentia attigi, — inquit, — nam museum Ciceronis est sedes Musarum, est templum mentis publicae.»

Quod erat magnifice dictum. Vultus senilis Ciceronis ad punctum temporis iuvenilī vigore vivescit, veluti cum ruptis nubibus fulgur emicans percurrit lumine nimbos. Caesar repente nares⁹ corrugat,⁹ quibus fetidam glutinis¹⁰ auram hausit. Namque conclave totum odore glutinis erat perfusum. Volumina sententiarum Ciceronis plena, quorum singulae paginae paulo ante erant conglutinatae, super pavimentum iacebant evoluta. Brutus, iuvenis taciturnus extemplo genibus positus se demisit et cupidus legebatur, quae Cicero mane dictavit. Et Cicero libenter cum illo familiarem seruisset sermonem, nisi Caesar inquisivisset in eum, quae proxime sibi facienda viderentur.

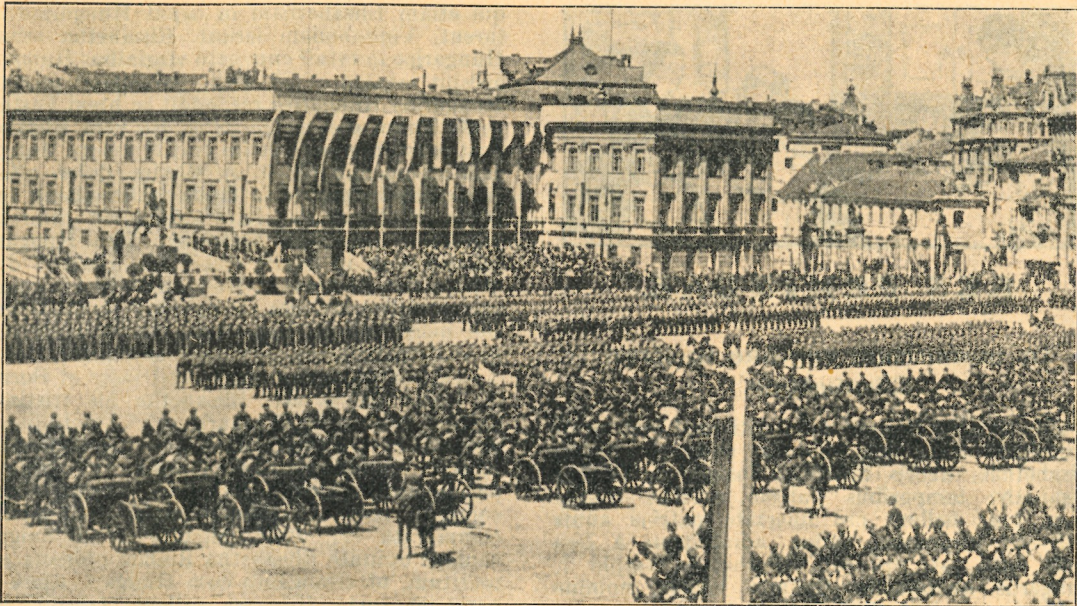
Quae investigatio bitem¹¹ movit¹¹ Ciceroni. Paulum abfuit, quin contra interrogaret eum, quid consilii esset in posterum. At conscius erat sibi hoc facere non licere. Caesar enim fuit homo rari¹² aditus,¹² qui omnia sua occulta dissimulabat, cuius autem cumque occultissima acumine ingenii facile perspexit. Itaque Cicero, ut sermonem alio transferret, de suis studiis litterarum orsus est loqui: «Propone tibi Graecas litteras tam multas doctrinas et eruditiones continentes, quae in omnibus fere gentibus leguntur, cum Latinae suis exiguis finibus sane contineantur. Quam multa milia voluminum Graecorum argumenti ingeniosissimi! Quam parva initia Latinarum imprimis de philosophia litterarum! Quam ob rem equidem philosophiam, quam vivendi doctrinam usque ad nostram memoriam vita magis, quam litteris persecuti sumus, ex Graeco fonte in Latinum transferre et illustrare volo.»

— Quod quidem recte facies, — respondit Caesar. — Nolim otio¹³ litterato¹³ careas! Neque enim quisquam te elegantius intervalla¹⁴ negotiorum privatorum otio¹⁴ dispunxit.¹⁴ (Quibus dictis Cicero rursus exarsit in iras. His admonet me — sic cum animo cogitabat — ut diuturno otio me involvam. Itaque plane iam frigeo et iaceo. Actum¹⁵ est de me!¹⁵) Libros tuos de Republica cognovi, — perrexit Caesar.

— Probasne illos, — interrogavit eum Cicero avidus.

— Vanae¹⁶ species¹⁶ atque opiniones, — respondit neglegenter Caesar.

¹ fürdő után = nach d. Bad = après le bain ² baromfiudvar = Kleintierhof = basse-cour ³ halastó = Fischteich = vivier ⁴ park = Park = parc ⁵ sétahely = Promenade = promenade ⁶ görögruhás szobrok = Statuen in griech. Tracht = statues en costume grec ⁷ úrilak = Herrenhaus = maison de maître ⁸ költ és vmivel foglalkozni = brüten und einer Sache obliegen (szójáték = Wortspiel = calembour) = couvrir et s'occuper de quelque chose ⁹ orrát fintortitja = die Nasen rümpfen = faire une grimace ¹⁰ enyv = (Leim) Kleister = colle ¹¹ felháborít = empören = fâcher ¹² nehezen hozzáférhető = schwer zugänglich = difficilement accessible ¹³ irod. foglalkozás = wissenschaftl. Beschäftigung = loisirs occupés de littérature ¹⁴ az időközöket tudománynak szentelni = die Zeite den Wissenschaften widmen = consacrer les intervalles aux sciences ¹⁵ végem van! = es ist aus mit mir! = c'en est fait de moi! ¹⁶ ábrándképek = Wahnbild = illusion

Pompa militaris in foro Pilsudski Varsoviae.

— Quae tamen omnes ad futura spectant! Vellem consilia mea benignis auribus accepta essent! Utinam qui nunc sunt homines suas rationes bono publico ne praeferrent. Sed igitur qui sunt hodie, qui sciant, quid proximis,¹⁷ quid reipublicae debeant! Ideo in animum induxi non tantum ius civile, sed etiam officia hominis pluribus libris complecti. Discant tandem oportet Romani se homines esse inter homines.

— Felix tu, qui hisce imaginibus credas, — respondit Caesar frigide.

— Quid censes naturam deorum et fatum? Credisne omnino deos esse? Unius in fidem committamus nos an plurimum?

Caesar canticum militare cantilabat¹⁸ ridensque dein respondit: Ego mihimet ipsi confido, nihil supra scio.

— Sed est etiam fatum, urgebat eum Cicero. Habemusne liberam voluntatem atque arbitrium agendi? An necessitate divina coacti agimus?

— Quae enim, hercle, perdifficiles et magnae quaestiones sunt. Sapientis est quaestiones instituere, quibus mens et ratio exercentur, quaestiones, quae ad mores saeculi magnam vim habent. Quae scilicet animis imbecillis sunt hami,¹⁹ quos vorant et laquei, in quos incidunt: validis autem sunt tantum aranea,²⁰ quae negligunt et pro nihilo habent. Plane vir facit, ut populus velit, quae ille ipse vult et gaudet sibi, cum philosophi dicunt vocem eius etiam vocem Dei esse.

Repente risus Mamurrae extrinsecus auditur. Caesar sermone abrupto celeriter exiit de bibliotheca. Cicero autem demisit se ad aurem Brutii librum de Finibus legentis et dixit: «Tu, mi Brute, familiariter uteris illo. Quam habes spem? Dic mihi raptim. Omnis res nunc ex ratione agendi illius pendet. Servabitne leges iuraque nobilitatis atque plebis? Pecuniam publicam ex aerario corripuit! Reponetne illam in aerario?»

— Sane reponet, — respondit Brutus lente. — Noli animo angi. Ignominiam, si quam inferret nobis, ego aequae atque tu omni vi depelleremus. Nunc ebrius est dulci fortuna, si iterum sobrius fuerit, naturalis eius bonitas benignitasque se aperiet. Mater mea generosi animi et mentis, quod tibi haud ignotum est, intima erat consiliis Caesaris, quem etiam egomet ipse semper in sinu gestabam mihi que ad imitandum proposui. Ego confido ei, quod si non possem . . . » Exsurrexit a genibus, vultus eius ardore animi micabat et digitis compressis pugnum²¹ fecit. *(Continuabitur.)*

¹⁷ felebarát = der Nächste = le prochain ¹⁸ dudolgat = dudeln = fredonner ¹⁹ csalétek = Köder = appât ²⁰ pókháló = Spinnengewebe = toile d'araignée ²¹ ökölbe szórit = die Faust ballen = serrer les poings

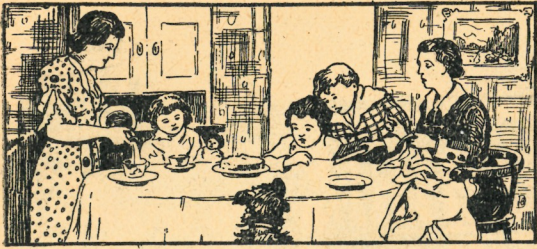
Silva Bohemiae.

1. *Silvae Bohemiae erant custodia
Meis cunabulis et dulcis patria:
A vobis iam diu vulsus vivo procul:
Sed saepe mens mea ad vos volat.*
2. *Aetatis floridae dies recurrite,
Quibus parentium cura felix eram,
Domum iuxta patris e prato culmina
Salutabam frequens Bohemica.*
3. *Semel mihi, Deus, ostende patriam:
Ostende montium et vallium decus!
Tum laetus omnia pergam relinquere,
Valere iussero carissima.*

Frequentamentum:

*Silvae Bohemiae erant cunabula
Silvosa montium iuga, Silvae Bohemiae
Erant cunabula amoena patria.*

Cantiuncula Germanica latine reddita ab *Andrea Avenario* presb. S. V. D. Tirschenreutensi.

RES FEMINEAE.

In memoriam reginae nostrae Elisabethae.

Dies natalis¹ Christi¹ praeteriti anni erat anniversarius² centesimus natalis reginae nostrae Elisabethae, uxoris Francisci Iosephi I. Regina Elisabetha temporibus patriae nostrae tristissimis, post bellum pro libertate patriae annis 1848—49 pugnatum, amica adiutrixque a Deo nobis data est. Sponsam³ Francisci Iosephi I. Hungarus quidam in Bavaria vivens, nomine Joannes e comitibus⁴ Mailáth instituit Germanice ad historiam litterarum fabulasque Hungariae. Quae, cum omnia ignota essent Elisabethae, attentissime audivit et adeo impleta est admiratione, amore, miseratione populi huius multum passi, fortissimi, totā fere Europā sine cognatis viventis, ut cum mox iam uxor Francisci Iosephi esset, paulatim totā Hungariā rumor⁵ increbresceret: Hungaros iam non esse eb omnibus relictos, amicamque iam in aula Vindobonensi habere et quidem uxorem pulcherrimam imperatoris.⁷ Sic factum est, ut, cum coniuges imperatorii anno 1857 Hungariam visitarent, Elisabetha maximo cum amore et fiduciā acciperetur. Etiam nostrates⁸ pulchritudinem, gratiamque⁹ eius, quae describi non potest, maxime admirati sunt.

Mox Elisabetha, ut mentem¹⁰ Hungarorum melius intelligere posset, etiam linguam Hungaricam cognoscere et Hungarice loqui voluit. Virgo nobilis Hungarica ex oppido Kecskemét, Ida Ferenczy, praelectrix,¹¹ mox amica eius intima facta est. Cum Franciscus Iosephus anno 1865 comitia regni Hungariae convocaret, legati lecti,

qui etiam Elisabetham in caput Hungariae invitarent, Vindobonam ierunt. Elisabetha ornatu¹² Hungarico induta¹³ cum octo virginibus Hungaricis accepit legatos et ad verba principis¹³ primatis¹³ Hungariae Hungarice respondit se brevi Pestinum profecturam esse promittens. Re vera Elisabetha post breve tempus Pestini erat et amore Hungarorum adeo commata est, ut «Maximo dolore afficio, si res imperatoris se in Italia male habent, sed si etiam in Hungaria, leto¹⁴ afficio»¹⁴ diceret ad Iulium e comitibus Andrassy. Cum Hungariam relinquerent, in aula¹⁵ viae¹⁵ ferriviariae¹⁵ dixit: «Spero, fore ut brevi in Hungariam meam amatam rursus redire possim». Vocabulum «amata» gratiā suā incredibili ex imo corde commota dixit, ita ut circumstantibus lacrimae oborirentur.

Anno 1866 bellum inter Austriacos et Borussos et Italos ortum est. Elisabetha his tristissimis diebus non reliquit maritum; valetudinaria¹⁶ visitavit et — sicuti ipsa dixit — libentissime apud milites Hungarorum vulneratos, qui procul a patria nullos amicos haberent, et qui maxime commoti verba Hungarica imperatricis audirent, commemorata est. Post pugnam ad Könniggrätz coniuge optante Elisabetha Budam profecta est et maritum, ut etiam ipse cum Hungaris agere inciperet et quae Hungari vellent, faceret, ursit. Itaque Elisabetha optime¹⁷ de patria nostra merita¹⁷ est et denique diu optata assecuti sumus: Franciscus Iosephus iuribus legibusque patriae nostrae firmatis rex et Elisabetha regina Hungariae coronati sunt. Populus gratias¹⁸ relaturus¹⁸ domum regiam in oppido Gödöllő coniugibus regiis dono dedit, ubi regina dies beatissimos vitae suae transegit: etiam filia ultima, Maria Valeria ibi nata est. Natio gratissima, etiam cum sollemnia¹⁹ millennii¹⁹ a. 1896 celebraret, maximo cum amore accepit reginam illo tempore iam tristissimam, quae filium unicum, heredem regni, Rudolphum, amisisset.

Sed reginam Elisabetham etiam feminam indole²⁰ et animi et corporis praeclarā praeditam admiramur. Pulchritudinem gratiamque⁹ eius in-

Primores Hungariae a. 1896 (millennio) salutant Franciscum Iosephum regem Elisabethamque reginam (pinxit Benczúr.)

¹ karácsony = Weihnachten = Noël ² évforduló = Jahrestag = anniversaire ³ menyasszony = Braut = fiancée ⁴ gróf = Graf = comte ⁵ hír(esztelés) = Gerücht = bruit, nouvelle ⁶ elterjed = sich verbreiten = se répandre ⁷ császár = Kaiser = empereur ⁸ honfitársaink = unsere Landsleute = nos compatriotes ⁹ báj(osság) = Anmut = charme ¹⁰ gondolatvilág = Gesinnung = caractère, ¹¹ felolvasónő = Vorleserin = lectrice ¹² díszruhában = in Festkleid = en costume de gala ¹³ hercegprimás = Fürstprimas = prince primat ¹⁴ az a halálom = das ist mein Tod = cela me tue ¹⁵ pályaudvar = Bahnhof = gare ¹⁶ kórház = Krankenhaus = hôpital ¹⁷ nagy érdemeket szerez = sich verdient machen (um) = elle a bien mérité de ¹⁸ hogy háláját lerója = um sich dankbar zu beweisen = pour montrer sa gratitude ¹⁹ ezredéves jubileum = Jahrtausendfeier = fêtes millénaires ²⁰ tulajdonság = Eigenschaft, Anlage = qualité, disposition

credibilem homines illius aetatis omnes maxima cum admiratione memorant. Maritum liberosque maximo in amore habuit, rebus²¹ in angustiis²¹ semper adiutrix coniugis erat. Humanitate²² maxime²² imbutam²² magnopere miseruit laborantium et oppressorum. Sensus animi alti versibus pulcherrimis persecuta²³ est. Maxime eam detinuit natura, pulchritudo maris, montium, silvarum, florum. Etiam animalia valde dilexit. Amavit gymnica: eques praeclarissima erat, natavit et ut corpus gracile servaret, quotidianis²⁴ ludis²⁴ gymniciis²⁴ usa²⁴ est.²⁴ Etiam venandi studiosissima erat. Vitam liberam, procul ab aula imperatoria vivere cupiebat, fastidiebat²⁵ sollemnia. Multa itinera fecit, praecipue post mortem infelicem Rudolphi et sic animum aegrotum consolari voluit. Etiam iter faciens mortem invenit: in Helvetia ab anarchista quōdam perditio²⁶ occisa est maximum luctum afferens omnibus eam amantibus.

Ex enarratis constat reginam Elisabetham dignam esse, quam feminae omnibus temporibus colant et ideo memoriam eius etiam schola nostra ab ea nominata, quae «Erzsébet Nőiskola» (= Elisabetheum) nominatur, servat.

Dr. Elisabetha Nagy Budapestinensis.

²¹ nehéz viszonyok közt = unter mißlichen Umständen = dans des circonstances difficiles ²² magasabb műveltség birtokában = im Besitze einer höheren Bildung = parée d'une haute instruction ²³ kifejezni = ausführen, ausdrücken = exprimer ²⁴ naponként tornászni = täglich turnen = faire tous les jours de la gymnastique ²⁵ ellen-szenvet érzett = Widerwillen fühlen = éprouver de l'aversion ²⁶ elvetemült = verrucht = infâme

De Gustavo Daleno: Autophari¹ Inventore.

Quinto Decembris Idus Gustavus Dalenus, lucidum Suecorum decus, sua in villula Lodingensi, dum stat meridies, universorum civium lacrimis decoratus, diem obiit supremum; atque Ennianam sententiam de tanto viro, quandoquidem vivus volitat per hominum ora, iterare iuvat.²

Gustavus Dalenus cum Thoma Alva Edison, Americanorum honore laudeque, conferendus est; nam uterque abditis rebus inveniendis operam iugiter³ dedit; praeterea quam sit verum proverbium «ex ungue leonem» maxima nempe ex parvis exsurgere ostendit. Etenim is decem ferme annos natus horologium⁴ excitatorium⁴ machinulāque, humore quodam actā, constans, cuius beneficio coffea, quam vocamus, potio, ablato hominis auxilio compararetur, invenit. Omne deinde studium atque operam, quam ratione et viā caloribus atque luminis vis ac natura in hominum societatis commodum utilitatemque adhibenda esset, consumpsit.

Hinc mechanicum lumen portuale, quod autopharum nominaverim, originem duxit, cuius quot quantaque sint beneficia, declarant cuiusvis maris nautae. Prima vero (nam et haec memorare operae

¹ önműködő világítótorony = automatischer Leuchtturm = phare automatique ² Elogium tumuli Ennii poetae hoc est:

Adspicite, o cives, senis Enni imaginis formam!

Hic vestrum panxit maxima facta patrum.

Nemo me lacrimis decoret nec funera fletu

Faxit! Cur? Volito vivus per ora virum.

³ folytonosan = fortwährend = continuellement ⁴ ébresztőóra = Weckeruhr = réveille-matin

Pharus automatica Daleniana.

pretium est) phari origo perquam⁵ vetus; quotus enim quisque ignorat ita initio appellatam esse turrim illam, a Caesare, Alexandrino bello, dirutam, restitutam vero a Cleopatra, quae haud longe ab Alexandria per Ptolemaeum Philadelphum in insulâ Pharo, Sostrati Gnidii operâ advocatâ, ex-aedificata sit? Atque apud Plinium seniore scriptum legimus ex ea noctu lucem navigantibus elucere. Huiusmodi igitur pharus simplex, ut videtis, machina fuit ad praelucendi ministerium, cui ministerio agendo homines delecti praeerant. Sed Daleni invento id factum est, ut homines tam diuturno onerosoque munere liberarentur. Mechanicam vero pharum, lunae noctivagae persimilem dulciaque nautis lumina per nocturna silentia sponte et ultro praebentem Dalenus invenit.

Ab antiquissimis vero temporibus ad nostram usque aetatem necesse usque fuit, ut turrim, luminis potentem, custos habitaret, atque, ad-vesperascente die, lumen accendendum curaret. Quot igitur homines, liberorum suorum paene dixerim immemores, segreges vitas in solitudinibus recessibusque, in circumlutionibus,⁶ in insulisque per Oceanica diffusis spatia, trahere veternoque⁷ inservire cogebantur! At hunc autophari ubique terrarum, aedificiis turritis similes, in maiorem vel minorem, pro rerum necessitate, protensae, hic in montium cacuminibus, illic in praecipitibus regionibus, collocatae sunt. Tanti inventi igitur auctor Skaddareglardenae anno MDCCCLXIX natus est; cum vero XLIII aetatis annum ageret, anno videlicet MCMXII, Nobilico praemio ab Stockolmiensibus Academicis est cohonestatus.

At quanam sunt rerum humanarum lacrimae vicesque! Etenim quodam die tantus vir, quo erat rerum abditarum naturae inveniendae amore, propter aënum,⁸ ex improvise diruptum,⁸ oculorum luminibus orbatus est! Oculos igitur amisit, qui omnibus vel naves subducentibus⁹ atque deducentibus, vel in altum vela dantibus, vel maria longe lateque arantibus, vel piscatoribus quoque retia pendentibus, lumina, faces, itinerum indices nocturnas per tenebras tantâ animi ingenuitate praebuerat, libenter donaverat! Amisos oculos nunc in altero¹⁰ rerum¹⁰ spatio¹⁰ ex Dei voluntate aperuit, atque Deum ipsum, doctrinarum verique auctorem, quem in terris veneratus erat, inspicere ei iam fas fuit. Autopharum Dalenus invenit; clara autem gentis suae pharus Dalenus inscius est factus! Iure igitur Sueci universi in eum fundunt lacrimas manibusque plenis dant¹¹ eius tumulo flores sempiternos.

Prof. Johannes Baptista Bellissima Pisanus.

⁵ nagyön = überaus, gar sehr = bien, fort ⁶ sziget-képződések = Inselbildungen = île formée par les atterrissements ⁷ tétlenség = Untätigkeit = inactivité ⁸ kazán-robbanás = Kesselexplosion = explosion de chaudière

⁹ partra húzni = ans Land ziehen = tirer sur le rivage
¹⁰ a másvilágon = im Jenseits = dans l'autre monde

¹¹ Verg. Aen. VI. 883

Duo Carmina Alexandri Petöfi.

Latine reddidit Vincentius Bors Szegedinensis.

1. Arbor fiam si...

*Arbor fiam, si flos arboris es,
Et si ros es, flos ego fiam,
Ros fiam, si radius es solis,
Ut modo me tecum misceam.*

*Si, puella, tu es ipsum caelum,
Stella commuter statim ego,
Si, puella, tu es inferorum,
Ut iungamur, damnatus ero.*

2. Rosa est in collis latere...

*Rosa est in collis latere,
Ad humerum meum procumbe,
Susurra me a te diligi,
Heu, quam gratum illud est mihi!*

*Solis imago in Danuvio,
Tremescit hic flumen gaudio
Et placide solem agitat,
Ut ego te, mea anima.*

*Quid non insimulant nefari
A me Deum esse negari!
At etiam nunc oro Deum:
Observe cor palpitans tuum.*

LECTORIBUS MAIORIBUS.

Latinum Vivum.

Carmen gratulatorium.

Ad Drem Joannem Melich professorem et prodecanum Universitatis Budapestinensis Pazmani-anae, praesidem classis litterariae Academiae Scientiarum Hungaricae pro meritis de institutione academica necnon de cultu atque humanitate ab Nicolao Horthy gubernatore cruce commendatoria Ordinis Meritorum Hungarici donatum scripsit Iosephus Wagner.

*Elidis in campo quondam certabat athleta et
Victoris capiti imposita est hederâ.
Nostris temporibus non solum corpore vincit,
Qui supereminuit. Viribus ingenii
Iam honos ille datur doctorum pro meritis, qui
Illis debetur. Quare cum Tibi nunc,
Linguarum cultor doctissime, principis Horthy
Clementis iussu donata est hederâ,
Quis non gauderet, quem non hoc laetificaret?
Nos quoque Te verbis prosequimur laudis.
Sors Tibi det vitam longam, laetam, validamque,
Quidquid temptaris Deus semper faveat.
Et Tibi sit curae, quae Te colit, illa iuventus:
Dux, pater omnibus es, omnes Te ita amant.*

Cursus sermonis Latini.

Cum tempore «Congressus Eucharistici Internationalis» Budapestini mense Maio instituendi lingua Latina cotidiana praeter ceteras linguas vivas haud ultimum locum obtentura sit, praesertim in commercio linguae cum magna multitudine sacerdotum peregrinorum, propterea Institutum Populo Erudiendo Budapestinense, Societate Amicorum Litterarum Humanarum Hungaricā necnon Societate Magistrorum Scholarum Mediarum Catholicorum inchoantibus cursus sermonis Latini habendos decrevit. Qui cursus die IV. mensis Februarii praesentibus ablegatis ambarum societatum supra memoratarum, professoribus *D^{ro} I. Wagner*, moderatore «Juventutis» et *G. Ianson*, direttore Collegii Sancti Gerardi initium ceperunt. Cursus in gymnasio de poeta celeberrimo Vörösmarty denominato (*VIII. Horánszky-u. 11*) a professore eiusdem gymnasii *D^{ro} Francisco Turányi* instituuntur et quidem 10 hebdomades die Martis necnon die Veneris cuiuscunque hebdomadis vespere ab hora 6½ usque ad horam 7½. Qui huius cursus novi participes esse desiderant, diebus supra dictis ante cursus incipiendos nomen dare possunt.

Librorum recensio.

Liber Latinus II. Ein Lateinbuch für die zweite und dritte Klasse der österreichischen Gymnasien und Realgymnasien. Mit 22 Bildern, 3 Plänen und 1 Karte. Herausgegeben von Dr. Emil Gaar und Dr. Mauritz Schuster. Vierte Auflage Österreichischer Bundesverlag. Wien, 1937. Preis S 5.

Liber Latinus in scholis Austriacis, in quibus lingua Latina docetur, iam complures annos usitatus ex ratione docendi a 1935 descripta et elaborata a 1937 prorsus mutatus iterum editus est.

Ratio mutati libri in eo mihi potissimum consistere videtur, quod in docendo a facilioribus ad difficiliora, id quod omnis disciplinae et institutionis summa est, gradatim ascenditur, ad quod propositum totus accommodatus est liber et astrictus, cuius descriptio haec est: lectiones sunt omnino 66, quarum 30 in classem gymnasiorum secundam, ceterae in classem tertiam dispertiuntur, quarum cuique syntaxis exercendae causa aliquot Latinae et Germanicae in posteriore parte libri respondent sententiae inter se seiunctae. Has, ut in priore parte, prolationes grammaticae elementariae (declinatio, comparatio, numeri, pronomina, coniugatio etc.) antecedunt, quae nisi quibus-

Gymnica nivalia in montibus Austriae (ex periodico «Élet»).

dam temporis intervallis exercetur, facile obliterata tandem in oblivionem it. Etiam eae grammaticae partes, quae in prima classe propter nimiam exaggerationem materiae, quam mens puerorum talis aetatis non capit, ommissae sunt, nunc quasi postliminio in has prolusiones redeunt. Lectionibus additum est lexicon ordine lectionum singularum compositum, quo etiam origines vocabulorum facile explicabiles enodantur et si quae eorum in Germanicum sermonem penetraverunt, notantur. Huic lexico assertum est lexicon Latino-Germanicum et Germanico-Latinum alphabetica serie ordinatum.

Lectionibus et lexicis adnexa est syntaxis brevis et circumscripta, siquidem 31 paginis omnis syntaxis praecepta, quae quidem in 2 et 3 classibus tractari solent, clare et distincte explicata ac brevibus et iisdem insignibus illustrantur exemplis. Appendix instar totius descriptio materiae in conspectu ponitur, ex quo perspicitur, quae unicuique lectioni grammaticae elementariae et syntaxis pars subiecta sit. Libro adnexae sunt XIII tabulae res Romanas imaginibus repraesentantes et una geographica; omnes pulcherrimae et subtiliter perpolitae sunt.

Huius libri conditoribus summae laudi dandum esse duco, quod et lectionum et grammaticae opus eximia cum peritia et scientia puerilium animorum exaeficaverunt.

Lectiones autem sunt breves, faciles intellectu, varietate iucundae, quibus plerumque res narrantur gestae aut fabulae Aesopicae solutae orationis, atque in priore parte libri etiam res praesentes ex vita puerili sumptae proponuntur, nec desunt proverbialia, inscriptiones et aenigmata. Atque priusquam ad res legendas transitur, in prolusionibus praemissis grammatica diligenter exercetur, quo fit, ut cum res narratae difficultatibus grammaticis ante sublatis expeditius et iucundius legantur, tum mens puerorum in assiduo motu et actu esse cogatur. Utinam nos quoque lectionibus ex historia Romana petitis, quae uno tenore narratae immane quantum pueris et doctoribus important taedii, tandem supersedeamus. Atque quanta difficultas paratur grammaticam docentibus, cum in una sententia praeceptorum, ut est captus puerorum, difficillimorum coacervatur cumulus!

Quare isti libro iustiore non possim impertire laudem, quamvis nostratibus grammaticam Latinam componentibus iterum atque iterum commendare non desinam.

Balogh Károly. Martialis. Studium R.-T. Budapest, 1937. Pag. 320. Pretium 8 P.

Interdum reperias quosdam, qui quamquam non sunt ex universitate oriundi philologi, tamen amore et studio antiquarum litterarum penitus imbuti, non satis habentes sola lectione perfrui, quodam sensu et cogitationes suas declarandi instinctu impulsu laudabiliter et non sine fructu in antiquis litteris elaborant. His praeter omnes adnumerandus est Carolus Balogh, qui opere lepidissimo nuperrime edito non est dubium, quin sibi magnum legentium numerum sit conciliaturus. Carolus Balogh Martialis epigrammatum circiter tertiam partem atque ea in Hungaricum convertit, quibus sollerter ordinatis et recte explanatis, rebus et factis in narrationis perpetuitatem expletis et connexis cum Martialis vita et mores, tum saeculi illius vita cotidiana, laeta tristia, seria ludicra, honesta et inhonesta, pudicitia et libido, denique omnia humana in conspectu posita cernuntur.

Epigrammata non mole adnotationum obruit, sed brevibus explicationibus illustravit et omnia, quae ad Martialem cognoscendum pertinent, ex optimis et recentibus fontibus hausta attulit, neque ut philologi partes agere videretur, ex suo quidquam novaturiens addidit. Translatio epigrammatum est commoda, volubilis et tersa, indolem et habitum eorum verbis Hungaricis exprimens et exae-

quans, quandoque poeta germano dignissima. Sermo Hungaricus est et purus et emendatus et nostram redolet aetatem. Omnes litterarum antiquarum amatores ex hoc libro magnam voluptatem percepturos confido atque idoneum iudico, qui in magistrorum et cum omnia spurca, obscoena, immunda inde exclusa sint, etiam in discipulorum bibliotheca collocetur.

Duobus tantum locis perperam Hungarice reddita offendi. Haec sunt: in L. Spect. 256 (p. 40): «oh, ti vizek... vegyétek» (Latine: mergite) mihi ineptum videtur. «Versibus explicitum est omne duobus opus» (XIV, 2) = «Mert minden pár vers megmagyarázza magát». Hic, quantum ego sapio, explicare non idem valet ac explanare, sed conficere, finem facere, ad exitum perducere concludere, ut in codicibus manuscriptis in fine legitur: explicit, quod ex explicitus (est) ortum constat. (Hieronym. epist. 28. Vide Georgesii lexicon 2588.) Car. Acs Budapestinensis.

De re aenigmatica. (6)

Otto Schmiel Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum quintae partis.

31. virga, in ore, rogat, grata, aetas; 32. mare, amor, Roma, eram; 33. Mars, alit, ripa, stat, pavo, ater, vere, orer, rete, erus, tunc, esca; 34. medicina, pristina, victoria, dii irati; 35. Amor, mora, oram, ramo, Roma, Omar, Maro, armo.

*

Figuris magicis propinquissima est ea species aenigmatum adamantici, in qua voces in forma quadrati in angulo stantis descriptae et ad libram et ad perpendicularum eadem sunt:

36. In medio virtus.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

1.	A
2.	A A C
3.	D D E E E
4.	E E E F F I N
5.	N O O O O O R R
6.	R R S S T T T
7.	T T T T T
8.	U U U
9.	V

1. Est consonans in vertice,
2. Quod pertinet ad te et me.
3. Et «transfer!» est eadem vi.
4. Quo potu delectantur di?
5. Quae virtus est in medio,
In pavido desidero.
6. Est idem atque «constitutum»,
7. Et haec «effossa» sunt e luto.
8. Est par ac «cibum consumo».
9. Vocalis stat in infimo.

In simplici autem aenigmate adamantico media tantum vox et a sinistro latere ad dextrum et a summo ad infimum par est vel in hoc:

37.

	A			
1.	A	A	A	
2.	B	B	C	D
3.	E	E	E	E
4.	I	I	L	N	N
5.	O	O	O	O	R
6.	S	U	V	V	V
7.	V	V	V	V	

1. Quid iuri est contrarium?
2. Quod verbum valet «superio».
3. Est mercatoris «actio».
4. Urbs sita ad Danuvium
Et vetus sedes principum,
5. «Verberibus afficio».
6. Odore flos suavissimo,
7. Est temporis adverbium.

Huic formae aenigmatis adamantici similia sunt aenigmata diagonalia, in quibus vocabula aenigmatica quadratum ita efficiunt, ut litterae in diagonalibus stantes aut iam nota vel nova vocabula reddant aut semper eadem sunt, ut ex his exemplis apparebit:

38.	A						D				
1.	A	A	A	A	A
2.	C	C	D	E	E
3.	G	H	I	I	I
4.	I	I	I	M	N
5.	N	N	N	N	N
6.	O	O	O	P	P
7.	R	R	S	T	T
8.	T	U	U	U	V
	B						C				

- AC = 1. Est terra in Europa media.
 2. Quod dici solet pro «puritia».
 3. Cui conceduntur cuncta iura?
 4. Est geometrica figura.
 5. Qui semper pugnāt, sic vocatur.
 6. Centuriae praeponitur.
 7. Est «furor» simile vocabulum.
- BD = 8. Romani fines ad Danuvium.

39.

1.	A	.	.	.	A	A	C	C	D	E
2.	.	A	.	.	A	E	E	E	E	E
3.	.	.	A	.	A	G	I	I	I	M
4.	A	M	N	N	N	O
5.	A	P	R	R	R	R
6.	A	R	S	S	S	T
7.	A	A	T	T	T	U

1. Vicina est Hungariae.
2. Veloces, feræ bestiae.
3. Quod facite in bona re!
4. Immensus iacet et profundus,
Velut ipse esset mundus.
5. Quod «nando» est «raicere».
6. Pro «aequitas» hoc scribite!
7. Quod vos debetis solve.

(Continuabitur.)

AENIGMATA.

Censor aenigmatum : Otto Schmied Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum numeri V.

1. Pater noster. 2. Viginti.
3. nam, amo, mox.
4. prora, Nero, imago, paene, veto, delet, quasi, arbor, flos, Varus, Clara : Ora et labora!
5. Sallustius. 6. bidens.

Aenigmata recte dissolverunt : I. In Hungaria : Sorores Büchler (*Theresianum*), Paulus Tolnay, Geysa Füleki (*Scholae Piae*), Andreas Biró (*Fayanum*), Ladislaus Keleti, Ludovicus Szöllösy, Fridericus Konrád, Ladislaus Szabó, Ioannes Liebner, Petrus Resovszki, Egon Rosner, Georgius Lénárd, (gymn. *IPEA*), Nicolaus Mayer, Stephanus Székely (*Rákócziánium*), Carolus Hofgard, Paulus Kristek (*Eméricanum*), Martha Koch, Eva Bárdos, Martha Klein (*Veresianum*), Ioannes Wolköber (*Madachianum*), Maria Krivoss, Maria Harcz, Maria Dobbelhof, Martha Kovács, Agnes Szakonyi, Iuditha Angeli, Vera Földváry, Hedviga Gyimesy, Esther Horváth, Gabriella Jantsits, Martha Károlyi, Helena Koltai, Agatha König, Alicia Kühne, Margaretha Lukáts, Erica Palkovics, Margaretha Rózsza, Martha Stein, Aglaea Szemző, Eva Szendrey, Erica Tahy, Magdalena Tittelbach, Christiana Mantel, Valeria Vendl (*Sophianum*) *Budapestinenses*. — Carolus Bittner *Strigoniensis* (*Stéphaneum*), Paulus Tallián, Iulius Schwarcz *Gyöngyösienses*, Emericus Lipsitz *Debrecinensis*, Gabriel László, Andreas Uskert *Tatani*, Aureola Csathó *Czeglédiensis*, Paulus Kovács, Ladislaus Papp, Zoltanus Pál, Zoltanus Szlaninka, Bela Gülmár, L. Potoczki, Prisca Czuppon *Miskolcienses* (*Fraterianum*). — II. In Austria : dr. Guilelmus Fieber, Thea Schmied et discipuli (*gymn. Acad.*) : Carolus Bernard, Reinhardus Jagentrein, Ioannes Klammer, Henricus Mahler, Henricus Pawloy, Otto Reik, Waltharius Than, Ioannes Wagner, Guilelmus Fleischer, Robertus Haenflin, Petrus Herbert *Vindobonenses*. — In Germania : dr. Carolus Flesch *Reichenavensis*. — In Helvetia : Alicia T. Moretti, L. Helena Candolphi *Locarnenses*, Paulus Frick *Lucanensis*.

Praemium sorte Georgio Lénárd, Evae Bárdos, Agneti Szakonyi, Gabrieli László, Paulo Kovács, Aureolae Csathó, Petro Herbert, d.-ri Carolo Flesch et Aliciae T. Moretti obvenit.

1. Simile.

Sum neutrum : per me datur ire, redire potestas.
 An generi me vis addere femineo?
 Urbs sita sum, Tiberis quā volvitur in mare. Romae.
 Externae per me suppeditantur opes.
 Fr. Palata Moravus.

2. Truncus pyramidis inversae.*

Usurpas hoc adverbium,
 Cum iterum fit actio.
 Si tollitur initium
 Rapacem feram video.
 Secundā rasā litterā
 Exsistit vox, quae valet «m o s».
 Sublatā primā: bestia
 Domestica offendit nos.

Petrus Hanák, disc. Kaposvariensis.

3. Quadratum magicum.*

	1.	2.	3.	4.	
1.					A A A E
2.					E M M N
3.					O O R R
4.					S S S S

1. Quis er t nunquam mortuus?
2. «Fuiſti» vox eſt ſimilis.
3. Quis erat deus bellicus?
4. Quid in ſepulcris invenis?

Otto Raith, diſc. cl. III. a. gymn. Acad. Vind.

4. In memoriam pro patria defunctorum.*
(Numeris.)

9 2 15 10 8 — 13 6 5 11 4 8 6 15 — 13 6 5
 11 4 1 6 5 10 15 11 — 13 2 5 14 2 5 4 —
 6 2 5 10 8 — 12 6 14 10 3 11 4 — 12 10 15
 11 — 15 2 8 7 15 4 — 1 7 1 10 15 11

Numeris mutatis litteris
 Titulum ſepulcri invenis.
 Nomina auxiliaria
 Adiuvabunt tua ſtudia:

1 2 3 4 5 6 Imprimis avis actio.
 7 8 9 10 11 10 12 Quod pro «affectus» video.
 13 6 5 1 10 12 Qui eſt poſſeſſor cornuum.
 14 6 15 15 4 Quid tegit corpus avium?

Ioannes Wagner, diſc. cl. III. a. gymn. Acad. Vind.

5. Contraria ſupple!*

citius :
 p̄aret :
 male :
 pedēs :
 urbs :
 ſenex :
 maritus :
 dominus :

Voces quaere mi contrarias,
 Quibus haſ lacunas ſuppleas!
 Ex initiis tum invenis
 Nomen hauđ ignoti Caesaris.

Georgius Lénárd diſc. gymn. IPEA Budapeſtiniſis.

6. Omnia pro patria!
(Ad ſaltum equulei.)

Pa	stra.	bis	de	ca
om	bet	ri	no	no
or	tri	vi	bus	se
quam	n	es	a	ta

Anna Büchler, diſc. Theresiani Budapeſtiniſis.

Notā : Lectoribus minimis : 3, 6 ; mediis : 2, 5 ; maioribus : 1, 4.

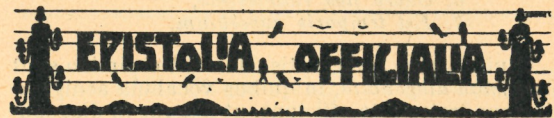
* Stellula appoſita indicatur aenigma a cenſore aenigmatico in verſus eſſe redactum.

Terminus ſolutionum ad moderatorem mittendarum
 dies VII (Nonae) menſis Martii.

Solutiones aenigmatum ſumptibus comparcendi cauſā ſingulis in ſcholis a magiſtro collectae in eodem involucre epistolae ad moderatorem mitti poſſunt.

Lectores ad lectores.

Alicia T. Moretti (Scuola Normale Femminile, Locarno, Svizzera-Ticino) et L. Helena Candolphi (Piazza Caſtello, Locarno, Svizzera-Locarno) uti ad moderatorem ſcribunt: «Ardenſer optant» cum ſtudentibus Budapeſtiniſibus per epistolas Communicare, ut in linguā Latina exerceantur.

Corrigenda numeri 5. (Ian.): pag. 70: pro «Juſtui» lege: Juſtus; pro: «thermopolis» lege: thermopolii; pag. 71: pro: «ſcilicet» lege: ſcilicet; pro: «vuit» lege: vult; pag. 74: pro «et tuſſisque» lege: tuſſisque; pag. 76: pro «annes» lege: annos; pag. 78: pro: «dones ver» lege: donec ver.

E. Gajzágó. Novas imagines initiales «Lectorum minorum» et «L. mediorum» Otto Bundschuh prof. composuit. — A. Moretti et L. Candolphi. Scribite ad Agnem Szakonyi diſcipulam VII claiſſis Sophiani (Budapeſt, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 1.), qui libenter vobiscum commercium epistolatum habitura eſt. — Fr. Palata. Tu miraris, cur noſtri magiſtri minorem mercedem quam Veſtri accipiant. Quia Hungaria, ex quo infelici pace Trianonica mutilata eſt, non ſolum lignum, ſalem, carbonem, ferrum ceteraque metalla ex illis territoriis importare cogitur, quae plus quam per mille annos noſtra erant, ſed etiam tot milia functionariorum publicorum, qui ex civitatibus ſucceſſoriis expulſi hic refugium quaesiverunt, emerito ſtendio privare non vult. Noſ tamen non deſperamus. Etiam Polonia quondam in tres partes diviſa reſurrexit! Exemplar periodiſci «Magyar Középiſkola» iam forſitan acceptiſti. Carmina Tua ordine prodibunt. Sed quia «Iuventus» a diſcipulis catervatim ſubnotantibus ſubtentatur, moderatoris eſt in primis opuscula magiſtrorum in uſum ſuorum ipſorum diſcipulorum ſcripta edere. — Ant. Biró. Iocus de bellis hispanicis iam menſe Dec. prodiit. Iocus autem de Arpadó inſulſus eſt. — Diſcipuli monentur, ne carmina ſcribant, neve convertant. Reddant latine aenigmata, ioca, narratiunculas hilares breviores, praecipue de claris hominibus. Diſcipuli extranei (Helveti, Batavi, Auſtriaci, Poloni, etc.) ſcribant de patria ſua et de excellentibus viris hitoriae ſuae. Si quis non invenit materiam idoneam, ei moderator libenter mittit, quod in latinum convertat. — Ceteris partim proxime reſpondebo, partim privatas litteras dabo.

E. Lipitz, P. Reſoſzski. Veſtra aenigmata, quod ſero advenerunt, proxime prodibunt. — Alii auctores aenigmatum. In aenigmatibus ad ſaltum equulei diſſolvendis nolite ſingulas litteras adhibere, ſed ſyllabas!

Sumptibus Societatis Magiſtrorum Catholicorum Mediarum Scholarum. — A Katolikus Középiſkolai Tanáregyeſület költségen.
 (Praeſes: DR. IOANNES KISPARTI, elnök.)